

İlköğretim Öğrencileri İçin Soru Sormaya Yönelik Tutum Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). İlköğretim Öğrencileri İçin Soru Sormaya Yönelik Tutum Ölçeği. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=23370>

Özet

İlköğretim Öğrencileri İçin Soru Sormaya Yönelik Tutum Ölçeği, 2020 yılında Fatma Doğan ve Burcu Yücel-Toy tarafından geliştirilmiş psikometrik bir araçtır. Bu ölçeğin temel amacı, ilköğretim düzeyindeki öğrencilerin öğrenme süreçlerinde kritik öneme sahip olan soru sorma davranışlarına yönelik sahip oldukları tutum düzeylerini belirlemektir. Ölçek, öğrencilerin soru sormaya karşı duydukları isteklilik, kaygı ve diğer algıların ölçerek eğitim ortamlarında bu becerinin geliştirilmesine yönelik stratejiler oluşturulmasına katkı sağlayarak hedeflemektedir.

Ölçek, geliştirme türünde olup, geçerlik ve güvenirlik çalışmaları orijinal makalede detaylı olarak sunulmuştur. Bu çalışma, öğrencilerin akademik başarıları ve eleştirel düşünme yeteneklerini doğrudan etkileyen soru sorma eylemine karşı geliştirdikleri duygusal ve bilişsel eğilimleri tespit etmede önemli bir araç sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Soru sorma, tutum, ilköğretim, öğrenci, ölçek geliştirme, psikometrik, eğitim psikolojisi.

Yazarlar

Fatma Doğan, Burcu Yücel-Toy

Amaç

Ölçeğin temel amacı, ilköğretim öğrencilerinin öğrenme ortamlarında soru sorma eylemine karşı geliştirdikleri duygusal tepkileri, inançları ve eğilimleri yani genel tutumlarını nicel olarak ölçmektir. Soru sorma becerisi, öğrencilerin aktif öğrenme katılımlarını, merak düzeylerini ve problem çözme yeteneklerini doğrudan gösteren bir indikatör olduğundan, bu tutumların belirlenmesi eğitimciler için önemlidir.

Ölçek, öğretmenlere ve araştırmacılara, öğrencilerin soru sormaktan çekinmelerine veya tam tersi, bu eylemi teşvik edici bulmalarına neden olan faktörleri anlamada rehberlik eder. Böylece, pedagojik yaklaşımlar, öğrencilerin soru sorma davranışlarını destekleyecek şekilde yeniden düzenlenebilir.

Yapı

İlköğretim Öğrencileri İçin Soru Sormaya Yönelik Tutum Ölçeği, öğrencilerin soru sormaya ilişkin tutumlarını çok boyutlu bir yapı altında ele almaktadır. Bu yapı genellikle, soru sormaya yönelik algılanan fayda (diğer), soru sormaya yönelik hissedilen kaygı (engelleyici faktörler) ve soru sorma istekliliği (davranışsal eğilim) gibi alt boyutlardan oluşur.

Geliştiriciler, ölçeği oluştururken tutumun bilişsel, duyuşsal ve davranışsal bileşenlerini dikkate almışlardır. Ölçek, öğrencilerin yalnızca ne düşündüklerini değil, aynı zamanda soru sorarken ne hissettiklerini ve bu eylemi ne şekilde gerçekleştirmeye eğilimli olduklarını ölçmeyi hedefler. Bu kapsamlı yaklaşım, tutum yapısının derinlemesine anlaşılmasını sağlar.

Geçerlik

Ölçeğin yapı geçerliği çalışmaları, ölçek geliştirme sürecinin kritik bir aşamasını oluşturmuştur. Orijinal makalede (Doğan & Yücel-Toy, 2020), ölçeğin ölçmeyi amaçladığı teorik yapıyı ne ölçüde temsil ettiğini belirlemek amacıyla çeşitli istatistiksel analizler kullanılmıştır.

Genellikle, bu tür geliştirme çalışmalarında Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) ve Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) uygulanarak ölçeğin alt boyutlarının doğrulanması sağlanmıştır. Bu analizler, maddelerin teorik olarak beklenen faktör yapısına altında toplandığını ve ölçeğin geçerli bir ölçüm aracı olduğunu göstermiştir. Geçerliğe dair detaylı istatistiksel sonuçlar ve model uyum indeksleri, referans olarak belirtilen akademik yayında mevcuttur.

Güvenirlik

Güvenirlik çalışmaları, ölçeğin tutarlılığını ve kararlılığını değerlendirmek için yapılmıştır. Ölçeğin iç tutarlılığını belirlemek amacıyla yaygın olarak kullanılan Cronbach Alfa katsayısı hesaplanmıştır. Yüksek Cronbach Alfa değerleri, ölçek maddelerinin aynı yapıyı tutarlı bir şekilde ölçtüğünü gösterir.

Doğan ve Yücel-Toy (2020) tarafından yürütülen çalışmada, ölçeğin genelinin ve belirlenen alt boyutlarının kabul edilebilir düzeyde veya yüksek iç tutarlılığına sahip olduğu rapor edilmiştir. Güvenirliğe ilişkin spesifik katsayılar ve test-tekrar test güvenilirlik bilgileri, ölçeğin akademik yayınında detaylandırılmıştır.

Faktör Analizi

Ölçeğin faktör yapısı, ilköğretim öğrencilerinin soru sormaya yönelik tutumlarının oluşturduğu temel bileşenleri ortaya çıkarmıştır. Faktör analizi, ölçekteki çok sayıda maddenin daha az sayıda, anlamlı ve ilişkili faktör altında gruplandırılmasına olanak tanır.

Geliştirme sürecinde kullanılan Faktör Analizi (AFA ve/veya DFA), ölçeğin çok boyutlu yapısının desteklenmesi ve ölçek maddelerinin faktör yüklerinin yüksek olduğunu göstermiştir. Bu analizler, ölçeğin güçlü bir yapısal geçerliğe sahip olduğunu ve tutum kavramının farklı yönlerini başarıyla aydınlatılabildiğini kanıtlamıştır.

Araç

Test Type: Geliştirme (Development)

Format: Derecelendirme formatı orijinal makalede detaylandırılmıştır. Tipik olarak Likert tipi bir derecelendirme kullanılmıştır.

Language Available: Türkçe

Population Group: İlköğretim öğrencileri

Age Group: İlköğretim çağındaki çocuklar (Genellikle 8-12 yaş aralığı)

Population Details: Ölçek, ilköğretim okullarında öğrenim gören çocuklar üzerinde uygulanmak üzere tasarlanmıştır.

Test Methodology: Öz bildirim (Self-report) ölçeği. Öğrenciler, soru sormaya yönelik kendi duygu ve inançlarını yansıtan maddeleri belirlenen derecelendirme formatına göre işaretlerler.

Anahtar Kelimeler

Öğrenme, eleştirel düşünme, tutum ölçümü, eğitim araştırmaları, çocuk psikolojisi, pedagoji.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilgi mevcut değildir.

Affiliation Email addresses: Sorumlu yazar Fatma Doğan için iletişim adresi: fatma1dogan@gmail.com

Correspondence Address: İlgili akademik yayın üzerinden ulaşılabilir.

İzinler, Ücret ve Test Yolu

Ölçek, 2020 yılında yayımlanmıştır. Ölçeğin akademik ve araştırma amaçlı kullanımı için gerekli izinlerin sorumlu yazar Fatma Doğan'dan e-posta yoluyla talep edilmesi önerilmektedir. Ticari kullanım veya geniş ölçekli uygulamalar için yazarın onayı gereklidir. Ölçekle ilgili detaylı bilgilere ve orijinal makaleye aşağıdaki linkten ulaşılabilir: ilkogretim-online.org.tr.

Ölçeğin orijinal PDF belgesi aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: ilkogretim-ogrencileri-icin-soru-sormaya-yonelik-tutum-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Doğan, F. & Yücel-Toy, B. (2020) Development of an attitude scale towards asking questions for elementary education students. **Elementary Education Online**, 19(4), 2237-2248. doi: 10.17051/ilkonline.2020.764049

İlköğretim Öğrencileri İçin Soru Sormaya Yönelik Tutum Ölçeği Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Bu ölçeğin maddeleri, kaynak içerikte doğrudan metin olarak sunulmamıştır. Maddelerin tam listesi ve derecelendirme formatı için lütfen referans olarak belirtilen akademik makaleye (Doğan & Yücel-Toy, 2020) başvurunuz.

ARABPSYCHOLOGY.COM